

Aluehallitus 27.05.2024 § 71

§ 71

Lausunnon antaminen aluevaltuustolle niistä toimenpiteistä, joihin kansalliskielilautakunnan kertomus kielivähemmistöjen palvelujen toteutumisesta vuodelta 2023 antaa aihetta

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Öberg Benita

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää

1. merkitä tiedoksi kansalliskielilautakunnan 13.3.2024 § 9 antaman vuoden 2023 vuosikertomuksen palveluiden järjestämisestä vähemmistökielillä sekä sen sisältämän selvityksen siitä, miten aluevaltuuston vuoden 2023 päätökset ovat vaikuttaneet kielellisten oikeuksien käytännön toteutumiseen,

2. esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää merkitä tiedoksi aluehallituksen seuraavansisältöisen lausunnon toimenpiteistä, joihin kansalliskielilautakunnan kertomus kielivähemmistön palvelujen toteutumisesta vuodelta 2023 antaa aihetta:

Kansalliskielilautakunnan vuosikertomuksen kehittämiskokonaisuudet

1. Palvelun saatavuus ruotsiksi,
2. Ruotsinkielisen henkilöstön saatavuus,
3. Ruotsinkielisen materiaalin saatavuus on otettu huomioon aluehallituksen 18.12.2023 § 230 hyväksymässä kansalliskieliohjelmassa sekä kehittämiskokonaisuus
4. Raaseporin sairaalan verkostomaisen osaamiskeskuksen kehittäminen sisältyy Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan.

3. esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää merkitä tiedoksi kansalliskielilautakunnan antaman selvityksen siitä, miten aluevaltuuston vuoden 2023 päätökset ovat vaikuttaneet kielellisten oikeuksien käytännön toteutumiseen.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Kansalliskielilautakunta on 13.3.2024 § 9 hyväksynyt vuosikertomuksen sekä sen sisältämän selvityksen siitä, miten aluevaltuuston päätökset vaikuttavat kielellisten oikeuksien käytännön toteutumiseen.

Vuoden 2023 vuosikertomus antaa kuvan siitä, miten hyvinvointialueen antamat palvelut ruotsin kielellä on toteutettu. Ruotsinkielisten palvelujen toteutumisen arviointiin ei vuonna 2023 ollut tarpeeksi luotettavia tietoja saatavilla. Organisaatiossa on käytössä useita eri potilas- ja asiakastietojärjestelmiä, joiden mittarit eivät olleet täysin hyödynnettävissä tai eivät ole soveltuneet ruotsinkielisten palvelujen arviointiin. Tämän vuoksi kertomuksessa esitettävät tiedot ja tulokset ovat koosteita toteutetuista asukas- ja henkilöstökyselyistä ja palvelualueiden antamista selvityksistä.

Kertomuksen havaintojen pohjalta valitut kehittämiskokonaisuudet koostuvat seuraavista kohdista:

1. Palvelun saatavuus ruotsiksi
2. Ruotsinkielisen henkilöstön saatavuus
3. Ruotsinkielisen materiaalin saatavuus
4. Raaseporin sairaalan verkostomaisen osaamiskeskuksen kehittäminen

Näistä kehittämiskokonaisuuksista kohdat 1-3 ovat sisällytetty aluehallituksen 18.12.2024 § 230 hyväksymään kansalliskieliohjelmaan ja niitä työestetään osana siihen liittyvää työtä. Kehittämiskokonaisuus 4 on kirjattu Petteri Orpon hallitusohjelmaan ja huomioidaan osana sen toteutumista.

Hyvinvointialuelain ja edelleen hallintosäännön 53 § kohdan 1 mukaan on kansalliskielilautakunnan tehtävänä selvittää, arvioida ja lausua siitä, miten aluevaltuuston päätökset vaikuttavat kielellisten oikeuksien käytännön toteutumiseen

Edelleen hyvinvointialuelain ja hallintosäännön 53 § mukaan on kansalliskielilautakunnan annettava vuosittain aluehallitukselle kertomus kielivähemmistön palvelujen toteutumisesta. Aluehallitus antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin lautakunnan antama kertomus antaa aihetta.

Liitteet

- 1 Kansalliskielilautakunnan vuosikertomus vuodelta 2023

Oheismateriaali

- Personalenkät om svensk service 2023 - Henkilöstökysely ruotsinkielisistä palveluista 2023
- Invånarenkät om tjänster på svenska
- Sammandrag av invånarenkäten om den svenska servicen - ej publicerbar
- Sammandrag av personalenkäten om den svenska servicen - ej publicerbar

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kansalliskielilautakunta 13.03.2024 § 9

§ 9

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Päätösehdotus

Palvelulinjajohtaja, Sote-palvelutuotanto, ruotsinkieliset palvelut Öberg Benita

Kansalliskielilautakunta päättää

1. omalta osaltaan hyväksyä liitteenä olevan vuosikertomuksen, joka käsittelee ruotsinkielisten palveluiden toteutumista vuonna 2023 ja
2. toimittaa aluehallitukselle liitteenä olevan vuosikertomuksen.

Käsittely

Käsittelyn aikana jäsen Lahti teki seuraavan muutosehdotuksen, jota jäsen Ahde kannatti:

”Henkilöstöressurit ruotsinkielisten palveluiden yksikölle on mainittava selvästi vuosikertomuksessa.”

Käsittelyn aikana puheenjohtaja Westerholm teki seuraavan muutosehdotuksen, jota jäsen Ahde kannatti:

- sivulla 5, lause ”Vuoden 2023 aikana ja siihen liittyen tehdyt päätökset eivät ole vaikuttaneet kielteisesti kielellisiin oikeuksiin.” muutetaan muotoon ”Toimintavuoden 2023 aikana tehtyjen ja toimintavuoteen liittyvien päätösten ei tässä vaiheessa ole osoitettu vaikuttaneen kielteisesti kielellisiin oikeuksiin.”

- sivulla 8, lause ”Osallisuuden edistäminen kahdella kielellä on tärkeä osa jatkuvaa työtä, jossa henkilöstö ja asukkaat pyritään ottamaan mukaan palvelujemme uudistamiseen ja tulevaisuuden hyvinvointialueen suunnitteluun.” muutetaan muotoon ”Osallisuuden edistäminen molemmilla kansalliskielillä on tärkeä osa jatkuvaa työtä, jossa henkilöstö ja asukkaat pyritään ottamaan mukaan palvelujemme uudistamiseen ja tulevaisuuden hyvinvointialueen suunnitteluun.”

- sivulla 9, lause ”Valvontatyötä tehdään alueilla mahdollisuuksien mukaan kaksikielisesti ja valvontakäynnillä haastatellaan myös henkilökuntaa ja asiakkaita heidän äidinkielellään.” muutetaan muotoon ”Valvontatyötä tehdään alueilla mahdollisuuksien mukaan ruotsiksi ja suomeksi, ja valvontakäynnillä haastatellaan myös henkilökuntaa ja asiakkaita heidän äidinkielellään.”

- sivulla 9, lause ”Kun on kyse palvelusta, niin oman tuotannon, palvelusetelien ja ostettujen palveluiden osalta on tärkeää ottaa kieliaspekti huomioon.” muutetaan muotoon ”Kun kyse on palvelusta, niin oman tuotannon, palvelusetelien kuin ostettujenkin palvelujen osalta, on tärkeää, että kielelliset oikeudet toteutuvat.”

- sivulle 26, toiseen kappaleeseen lisätään lause ”Yllä kuvatun perusteella tarvitaan päämäärätietoisia toimenpiteitä kaikkien kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella.”

- sivulla 26, ensimmäinen kohta 2 kehittämiskokonaisuudessa 1 *Palvelun saatavuus ruotsiksi* ”Toimivat prosessit asiakasohjauksessa kielen mukaan. Kielitaidot lisätään HR-ohjelmaan sekä uuteen asiakas- ja potilastietojärjestelmään mahdollisuuksien mukaan” muutetaan muotoon ”Toimivat prosessit asiakasohjauksessa kielen mukaan. Kielitaidot lisätään HR-ohjelmaan sekä uuteen asiakas- ja potilastietojärjestelmään.”

- sivulla 27, viides kohta 2 kehittämiskokonaisuudessa 1 *Palvelun saatavuus ruotsiksi* ”Digitaalisten kehittämisprojektien yhteydessä otetaan kieliaspekti huomioon” muutetaan muotoon ”Digitaalisten kehittämisprojektien yhteydessä kieliaspekti tulee huomioida selvästi”

- sivulle 27, kehittämiskokonaisuuteen 1 *Palvelun saatavuus ruotsiksi* lisätään seuraava kuudes kohta ”Kielelliset oikeudet on varmistettava hankintaprosesseissa”

- sivulle 27, kehittämiskokonaisuuteen 4 *Raaseporin sairaalan verkostomaisen osaamiskeskuksen kehittäminen (hallitusohjelma, koskee kaikkia palvelualueita)* lisätään seuraava uusi kohta ”Tavoitteena on tukea ja kehittää kielellisten oikeuksien toteutumista sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tärkeimpänä tavoitteena on palvelupolkujen kehittäminen ruotsiksi.”

- sivulle 25 lisätään seuraava lause toiseksi kappaleeksi ”Rekrytointi-ilmoituksissa esiintyy edelleen selkeitä puutteita kielinäkökulman huomioonottamisessa. Ilmoituksista vain osa on julkaistu myös ruotsiksi.”

Käsittelyn aikana jäsen Fjäder teki seuraavan muutosehdotuksen, jota jäsen Liljelund kannatti:

”Kappale 6 *Kehittämiskokonaisuuksia* siirretään kappaleeksi 2 vuosikertomuksessa.”

Puheenjohtaja julisti keskustelun päättyneeksi.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko jäsen Lahden lisäysehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska kukaan ei vastustanut tätä, puheenjohtaja totesi, että kansalliskielilautakunta hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan tekemät lisäysehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska kukaan ei vastustanut tätä, puheenjohtaja totesi, että kansalliskielilautakunta hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko jäsen Fjäderin muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska kukaan ei vastustanut tätä, puheenjohtaja totesi, että kansalliskielilautakunta hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Jäsen Fjäder oli poissa kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 19.08–19.10.

Jäsen Lahti oli poissa kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 19.10–19.12.

Jäsen Särs oli poissa kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 19.13–19.18.

Päätös

Kansalliskielilautakunta päätti

1 omalta osaltaan hyväksyä liitteenä olevan vuosikertomuksen, joka käsittelee ruotsinkielisten palveluiden toteutumista vuonna 2023 ja

2 toimittaa aluehallitukselle liitteenä olevan vuosikertomuksen.

Selostus

Hyvinvointialueista annetun lain 33 §:n mukaisesti kansalliskielilautakunnan tulee vuosittain toimittaa aluehallitukselle kertomus kielivähemmistöjen palvelujen toteutumisesta. Aluehallitus antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin lautakunnan antama kertomus antaa aihetta.

Vuosikertomuksen tavoitteena on tarjota hyvinvointialueelle tietoa, jota voidaan hyödyntää kielivähemmistöjen palveluiden suunnittelua koskevassa päätöksenteossa. Raportointi on myös olennainen osa kansalliskielilautakunnan toimintaa, jonka tavoitteena on selvittää, arvioida ja määrittellä kielivähemmistön tarvitsemat palvelut heidän omalla kielellään sekä seurata näiden palveluiden saatavuutta ja laatua.

Vuosikertomuksen rakenne on suunniteltu yhteistyössä muiden kaksikielisten hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän kanssa siten. Tämä yhteistyö perustuu kuitenkin sille, että kukin toimija lähtee omasta toiminnastaan, tarpeistaan ja mahdollisuudestaan saada tietoa omassa organisaatiossaan. Päämääränä on kerätä kohtuullisen vertailukelpoista tietoa. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kansalliskielilautakunta on hyväksynyt vuosikertomuksen rakenteen 4.10.2023.

Voidaan todeta, että vuoden 2023 vuosikertomuksessa on puutteita tietojen osalta, jotka liittyvät eri organisaatioiden potilastietojärjestelmiin ja muihin mittareihin. Nämä järjestelmät ja mittarit eivät ole vielä täysin käytössä tai kehitetty niin, että ne vastaisivat tarvetta arvioida ruotsinkielisten palveluiden tilannetta.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria